

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra DE FREMMEDE

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 206. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353512450192/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

Tanker aldrig betragte, aldrig udgranske denne Materie altfor nøye — De anførte Spørgsmaal har været bragte paa Banen i vort Selskab ved adskillige Leyligheder, uden at der er bleven svart eller fortalt noget, som kunde være tilstrækkeligt nok til at opløse dem — Nu har jeg samlet dem her, fordi || Herr van Sachtlewen har sagt os forud, at 50^v der i Fortsættelsen af de unge Hollænderes Historie, bestandig vilde forekomme en stor Deel Træk, der vilde sætte nogle af disse Spørgsmaal i et større Lys, ligesom vi allerede har mødt meget, der temmelig har oplyst andre deraf — Han har endog beriget min Samling i Dag med et nyt Spørgsmaal, som endnu synes mig det vigtigste af alle — Dette nemlig — Ifald den naturlige Begjærlighed efter et got Rygte, kan blive saa reent dæmpet, at man bliver aldeles føiesløs derimod, om hvilke Aarsager er det da rimeligst at formode, at de Tid efter anden kan frembringe denne Virkning? —

Med alt det jeg hidindtil har sagt, tænker jeg tillige, at have udvirket den Tilladelse for Herr van Sachtlewen hos mine Læsere, at han endnu maac blive ved i sin Fortæling —

Hvorledes gik det den arme Frankhuysen? — raabte Mester Syenaal? — Hvad Straf fik han? — spurgte en anden — og saaledes spurgte vi alle; saasnaart vi sidste Gang var samlede —

Dette Spørgsmaals Besvarelse, sagde vor Hollænder, synes aldeles ikke at kunde være os vigtig, og man vil dog, haaber jeg finde, at den er det — Efter lang Beraadslaelse, blev det endelig ved de fleeste Stemmer afgjort, at han skulde gjøre de unge Baroner Afbigt, og desuden offentlig staae Skole-Ret — Denne Dom var haard, og man kan let formode at den unge Herre ikke godvillig underkastede sig den — Men til min Forundring troede jeg at mærke, at den første Deel deraf var ham langt modbydeligere, end den sidste;

deraf nemlig, at han altid kun engang forlofte denne, naar han tregange forsvoer hiin; uden det kom deraf, at man med større Tillid til sig selv, kan sætte sig for ikke at gjøre, end ikke at taale en Ting — Dog Udfaldet synes at bekræfte min første Formodning — Det er vist at han slet ikke skjøttede om nogen af Deelene, og at han, paa gode Ord nær, anvendte alt det der stod i hans Magt for at undgaae dem — Han ikke allene soer paa, at han aldrig tiere vilde tage en Bog i sin Haand, at han vilde vove alting, førend den Skam skulde overgaae ham; men han gav og strax saa store Formodninger om sin Ordholdenhed i denne Fald, at man ikke længer kunde ansee det for blot barnagtige Trudsel — Jeg maatte endnu samme Aften, som Dommen var falden, hente ham to Miile fra L** og jeg reddede ham kun med megen Umage af en Mands Hænder, hvormed han undervejs var kommet i Selskab, og der ikke syntes at være stort bedre, end en Seelenverkooper — Dog skulde selv det Løfte, som jeg gjorde den unge || Herre, uden synderligt Haab om at kunde holde det, nemlig det, at han skulde blive fri for al Straf, neppe have bevæget ham til at følge godvillig med tilbage, dersom ikke den gode Clement saa troelig havde staaet mig bi, med sine Forestillinger og selv med sine Taarer — Denne havde Herr Frankhuysen vildet overtale til at tage Deel med i sin hurtige Beslutning, at løbe til Amsterdam, og der at give sig paa den første, den beste Ostindien-Farer — Clement som baade havde bedre Forstand, og virkelig elskte sin Ven for høyt, til at vilde see ham i en Fare; som han dog for sin egen Person ikke havde været synderlig bange for — Clement havde ikke kundet undlade, meget alvorligt at raade og tilsidst at vilde skrække ham derfra, ved reentud at negte ham sit Følgeskab, og ved den Trudsel, at han vilde forraade hans heele Forsæt, dersom han ikke stod derfra — Frank-

huysen havde tilsidst ladt, som om han gav efter, og dysset sin Ven i Søvn, ved selv at kalde sit Anslag urimeligt — Men da Clement, som Herr Schliker just kaldte ind paa sit Kammer, for at raadføre sig med ham ved en Stiils Forfærdigelse, hvormed han opholdt ham et Par Timers Tid, da Clement ved sin Tilbagekomst savnede den unge Herre, løb han strax som en afsindig hen til mig, og fortalte mig det altsammen — Jeg tog ham med mig, og det blev os da ikke vanskeligt, at komme paa hans Spor — Den første Hilsen, hvormed Herr Frankhuysen modtog sin troe Ven, var, som vi kunde have formodet det, ingenlunde høflig — Thi foruden det BiNavn Forræder, og andre af samme Sort, hvormed den var uddyntet, bestod dens væsentlige Indhold i saa vældigt et Slag imellem Øynene, at den arme Clement derved fik endnu to nye Regnbuer uden omkring de forrige, hvormed han allerede var ziered — Men dette Slag gjorde imod Forhaabning, at vi desto før kom til Forlig — Thi da Clement, langt fra at blive vred derover, ikke alleneste gav mig, der virkelig var bleven opbragt ved denne Uforskommenhed, men ham selv de beste Ord, saa fortrod han snart sin Overiilelse; og hans Vens Forestillinger fik derved desto større Magt over ham — Det hjalp saameget, at jeg endelig slap for den ubehagelige Nødvendighed, at bringe ham tilbage ved Tvangs Midler, hvilken jeg af mange Aarsager gjerne vilde undgaae — Dette Forsøg til et Eventyr, havde jeg det beste Haab om at kunde dølge — Jeg havde nemlig til Lykke just vært allene, da Clement kom til mig for at berette mig sin Vens Flugt, og han hellig bevidnede, at han ikke havde talt et Ord derom, til nogen anden — Da jeg følgelig vist tænkte, at vi tre, og den Fremmede, som ikke vendte tilbage med os, var allene Vidner til denne Sag; forundrede jeg mig naturligviis saa meget meer derover; at ikke alleneste min Moder og de øvrige af